Obitelj

Broj 10

Božujka 1936

21925

21825

OBITELJ

TJEDNIK ZA HRVATSKU PORODICU

U ZAGREBU 8. OŽUJKA 1936.

U SJENI STARE VRBE

Napisao Josip Kosanović

Vani je već pao mrak i drveće, što se vidi kroz prozor, dobiva neke čudne i sablasne konture. Postaje fantastično.

Nad mojim stolom visi lampa zaštićena zelenim zaslonom i baca blijedo žuto svijetlo po knjigama i papiru što je razasut po mom stolu. — Tišina. Mirna i sablasna. Tek moja džepna ura tik-taka na stolu. Brzo, sve brže. No i to sitno kuckanje polako se stapa sa tišinom, te mi se čini, da ona bez tog kucanja ne bi mogla ni biti.

Sjedim olovkom u ruci a preda mnom je arak čistog papira. Mašta radi. Misli lete. Daleko, daleko... Već sam prešao more i u vozu jurim sve bliže svojoj dragoj domaji. Gledam kroz prozor vagona. Gorski vrhunci i telegrafski stupovi brzo promiču pored voza, no meni ta brzina nije dovoljna. Ja bih htio još brže...

Sive kamene planine pomalo iščezavaju a mjesto njih zazelenješe livade i polja. Bistri potočić sitno žubori i nestaje. Male kućice sa drvenim krovovima prolijeću mi pred očima, da na njihovo mjesto dođu polja, šume, rijeke. — Zagreb. — Još nekoliko sati i ja gledam poznate šljivike i kuće. Voz zatutnji preko željeznog mosta i stane u stanici. Stigao sam...

*

Divno je proljeće već na izmaku i već se osjeća blizina ljeta. Još nije nastupila ona teška srpanjska vrućina, ali već i sada zrak u daljini titra od topline.

Idem kroz polja svojim omiljelim putem, što se vijuga između žita i livada. Sav je put u sivoj i debeloj prašini. Noge mi u nju propadaju i cipele su za čas bijele. I kukuruzi, što su sada tužno objesili ofureno lišće, puni su te ružne prašine, te su sivi a ne zeleni.

Idem dalje. Naprijed, naprijed...! Da, kod ovog sam grma prošlog proljeća brao plave ljubice, što su se rasule po zelenoj travi. A ovdje sam, evo, pod ovim granatim hrastom čitao počivajući u njegovom hladu. Tu sam u jesen dolazio, brao njegov žir i skidao s njega kapice, ne znajući ni sam, što ću s njima. O, kako je to bilo davno, a meni se čini da je to bilo jučer.

Odmorio sam se i pođem dalje. Još kojih stotinu koraka i evo me kod mog najmilijeg mjesta u ovom polju.

Draga, stara vrbo! Ti tu stojiš već mnogo i mnogo godina. Preko tvojih starih, sivih i nepravilnih grana već su mnogi vjetrovi prohujali. Dok su one bile još samo vrbove šibe, njima se vjetar igrao i svirao na njima kao na žicama violine divnu melodiju, koju još nitko nije čuo. Taj bistri izvor među tvojim korijenjem mnogoga je putnika napojio hladnom vodom. O, draga, kako si mi mila! U hladu tvojih grana proveo sam mnogo časova u sanjarenju i maštanju. A ti si tako mirno slušala moje snove i nacrte za život i smijala si se mojem mladenačkom idealizmu tresući svojim teškim granama, kao da govoriš:

»Da, lijepo je to. No kad dođeš u svijet, vidjet ćeš, da će sve biti drugačije. Vidjet ćeš, da će mnogi tvoji ideali ostati neispunjeni. Kako ćeš se gordo razočarati, kad budeš vidio, da te ne razumiju, da ti se mnogi izruguju i ruglu izvrgavaju ono, što je tebi drago i sveto.«

I eto sada nakon duga vremena uvidjeh, da je tako. Vidjeh, da si ti imala pravo, ali ja te ne razumjeh.

Sjećaš li se onog dana, kad sam došao k tebi tužan i žalostan, da ti se ispłačem? Saslušala si me. Ozbiljno. I tvoje se grane zanjihaše u znak, da me razumiješ. Htjela si da me utješiš i tvoj se zeleni listić spustio na moju glavu polako i nježno, kao kad majka miluje bolesno čedo svoje. I danas još čuvam taj listić. Suh je i uveo. Ali meni je drag, jer je bio svjedok mojih boli i patnja.

Sjećaš li se onog dana, kad sam došao opet k tebi? Bila je već kasna jesen. Polja su bila gola i pusta. Crni se oblaci nadvili i svaki čas je prijetila kiša. Ja sam se stisnuo pod tvoju krošnju i čekao. Već se spuštao sumrak i meni postade nekako voljko pri duši, te izvadih papir i počeh pisati stihove. Kako si se ti smijala tim stihovima! Tvoje se grane savijale od smijeha, dodirujući vrelo kao da i njemu hoćeš reći neka pogleda što taj mladić piše.

»Gledaj,« rekla si, »on, tako mlad, pun snage i života govori ovdje o smrti, o bolima, o očaju nad životom. Zar to nije smiješno? A još i ne zna, što je život.«

-A ja sam bio uvrijeđen tvojim smijehom, jer me boljelo, mnogo me boljelo, prijateljice, pa sam htio otići, da se više nikada ne vratim k tebi. I tada si me ozbiljno poučila.

»Nemoj se srditi, prijatelju. No meni je smiješno, da ovako mlad čovjek očajava nad životom, koji još ni ne pozna. Utješi se. Doći će vrijeme, kad ćeš ti upoznati, da ima i drugi život,

ljepši, u kome nema boli ni plača. Vidjet ćeš, da će doći skoro to vrijeme.«

No ja te ni tada ne razumjeh. Nisam mogao misliti, da ima i ljepši život, nego je ovaj, koji je tada bio u meni. Ali kako si ti imala pravo! Da sam te bar odmah tada razumio. A ovako sam još dugo lutao, dok sam konačno došao k cilju u taj lijepi život. Da, ti si onda imala pravo.

Znam, da si me uvijek voljela, jer sam te ja jedini često pohađao u svako doba dana i po svakom vremenu. Tebi sam mnogo puta pričao o sebi i tužio ti se. Ti si me naučila gledati ljepotu prirode u svim njezinim nijansama i čarima. Ti si bila ona, koja me prva upitala: zašto je ovo sve i otkuda? To si mi pitanje postavila kao ozbiljan starac, koji pita i poučava svog unuka; i čekala si odgovor. Dugo, dugo...

Sjećaš li se one večeri, kad sam pod tvojom krošnjom gledao na zapad u sunce, koje je umiralo, i promišljao o čovjeku, koji umire i više se ne pojavljuje? Ili onda, kad je u veče u dalekom gradu zazvonio pozdrav Gospi, a tvoje grane zadrhtaše i moljahu se tihim šumom. Dugo i toplo. Dirnut tvojom pobožnom molitvom, skinuo sam i ne znajući kapu i molio, kako me majka naučila još u djetinjstvu.

U tvojim je granama još šumjela molitva Kraljici neba, a ja sam se udaljivao, jer je već padao mrak i u daljini se počeše paliti svjetiljke jedna za drugom kao krijesnice u Ivanjskoj noći. O, kako su ti dani bili lijepi!

I danas sam došao opet k tebi nakon mnogo dana od zadnjeg posjeta. Nisam te zaboravio. Ne! Mnogo bih ti htio ispričati. Mnogo toga. Došao sam ti reći, da su prošli dani kad sam bio tužan i sjetan. Prošli su dani razočaranja i očaja nad životom. O, da ti znaš kako sam sada sretan, jer sam došao do cilja, o kom si mi toliko pričala. Hvala ti, draga!

Još mnogo toga bih ti imao reći, samo ako hoćeš slušati. Ti treseš svojim granama. Veseliš se mom dolasku. Pozdravljaš me. Čuj...

*

Prenem se. Negdje u daljini zvoni. Polako. Melodično. Zvuci napunjaju sobu i drščú na zidu. To je pozdrav Gospi.

Kroz tišinu i mrak šire se zvuci zvona i sjećaju me onog dana, kad sam u sjeni drage vrbe stajao otkrivene glave i po molitvi prirode, koja umire, osjetio blizinu mog Boga i Stvoritelja.

OSJETLJIVOST U ŽENA I MUŠKARACA

Imamo samo pet pravih okusa: slatki, gorki, kiseli, slani i alkalijski. Ti tekovi ne prolaze ni onda, kad imamo hunjavicu, koja onemogućuje osjećanje mirisa. Žene osjećaju svih pet okusa isto tako dobro kao muškarci, ali mirise ne.

Uživanje jela i kuhanja je znatnim dijelom stvar procjene mirisa. Sladokusac je dakle čovjek, koji uživa u svom jelu, voću, vinu itd., jer je njegovo ćutilo mirisa oštro, a ne zato, jer bi se njegovih pet okusa nekako razlikovalo od od okusa drugoga svijeta.

Odavna su pokazivali, kako među ženama nema pravih sladokusaca, i Francuzi su odvajkada tvrdili, da dobro jelo zna ocijeniti samo muškarac.

No ženama fali drugo ćutilo, koje se kod muškaraca zove šesto ćutilo, a to je mišićno ćutilo. To ćutilo kaže nam, kako jako treba na primjer udariti po čavlu, koliko treba snage, da našarafimo vijak, kako treba jako pritisnuti na pero, kako li jako okrenuti ključ itd. Osobito su ispitivači praktične fiziologije opazili, da su kod onih vježba, gdje je bilo potrebno uložiti osobito odmjerenu snagu, muškarci izveli pokus s uspjehom, naprotiv žene su fino oruđe kod pokusa polomile.

Treći osjećaj, u kojemu su žene manje osjetljive, jest osjećaj studeni. Muškarac će uvijek prije osjetiti propuh. Žene mogu hodati mnogo lakše obučene nego muškarci. U svoje vrijeme pripisivalo se to svojstvo neosjetljivosti prema hladnoći sloju masti pod kožom, no čestoput se možemo uvjeriti da i vitke žene nose samo malo haljina, te bi se prema tome činilo, da studen nije ženama tako nezgodna kao muškarcima.

Međutim na ta opažanja možemo primijetiti, barem što se tiče onoga mišićnog ćutila i osjećaja studeni, da će stvar više stajati do vježbe i navike, nego do neke razlike, koja bi bila usađena ženskoj i muškoj prirodi.

Na svemu štedite, samo na zdravlju ne štedite! Zdravlje je prvo i glavno! — Osim toga: Bolesnik, i ako malo treba, mnogo stoji

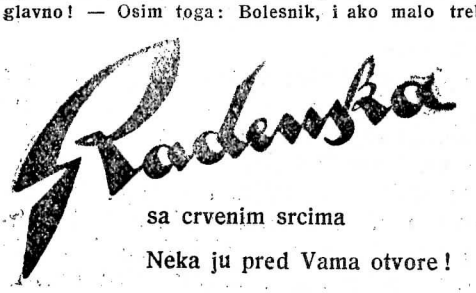

Zato komu je do zdravlja, taj zahtijeva uvijek izričito

Radenska

sa crvenim srcima

Neka ju pred Vama otvore!

LIHVAR. Neki lihvar zamoli živo nekoga propovjednika, da bi držao predike protiv lihve. Duhovnik, misleći, da se taj gulikoža kani obratiti na pravi put, reče mu: »Vidim, da milost Božja djeluje u tebi.« Kamatnik odgovori: »Nijeste pogodili. U gradu ima toliko užuraša, da ja ne zarađujem ništa. Kad biste ih mogli popraviti svojim predikama, svi bi ljudi dolazili k meni.«

JEDINI NAČIN. »Što ste učinili, da potpuno upoznate svoju ženu?«

»Oženio sam se njome.«

Slika desno:
PROLJETNO ORANJE

Izradio
GIUSEPPE GORNI,
ilustrator pjesama „Georgica" latinskog pjesnika Vergilija

O UMJETNIČKOM STVARANJU

Napisao Ante Jakšić

Postoji u nama ljepota, koja je snažnija od materije i moćnija od prolaznosti. Postoji u nama duboko prikrivena još malo poznata veličina osjećaja, koja nas uzdiže iznad banalnosti svakodnevnih i običnih ljudskih potreba i koja nam ukazuje na vječnost. Svi mi nosimo u sebi mnoštvo događaja, osjećaja, misli i težnji, svi mi nosimo u sebi izvore ljepote i uzvišenosti, samo što su oni često puta kod većine zatrpani svakodnevnim mehaničkim potrebama i što ih površnosti stvari zatrpavaju i uništavaju.

Prava ljepota, ona čista kristalna ljepota javlja se u nama vrlo rijetko i to u svečanim momentima, kada se u nama razlijevaju velike tišine i kada nam se čini, da stvari nisu mrtve, nego da lebde okolo nas i da se sve kreće tiho, kao da šapatom klizi iznad prolaznosti i van domašaja vremena. Svi smo mi uglavnom tu ljepotu makar u jednom času doživjeli, ili smo je, ako ne drugo, barem naslutili negdje u daljini, kako nam se približuje.

Koji od nas nije pokušavao makar jednom u životu da napiše pjesmu, koji od nas nije bio nikada nalakćen u kasne večeri na prozor, dok je mjesec visio iznad kuća, koji nije sanjario i uživljavao se u ljepše svjetove? Svi smo se mi tako rado predavali onim mekim, polusvijetlim talasima, koje su u nama probudile kasne proljetne večeri ili jesenje lišće na putevima prolaznosti, svi smo se mi mnogo puta oslobađali materije i očutjeli ljepotu i naslućivanje uzvišenosti!

I ti časovi, koji su unosili u nas smirenje i odjeljenje od želje za materijom, bili su nagovještači našeg iskrenog i pravog umjetničkog stvaranja, bili su prva svijetla na velikim površinama utišanih i tiho zanjihanih, uljuljanih radosnih ili melankoličnih doživljaja, želja i težnji. Svaka se ljepota prvo javljala u nama i mi smo je iz sebe prenosili u prirodu i u vrijeme. I zato mi, koji nosimo u sebi svjetove, možemo osjetiti vrijednost života, smisao ljepote i dubinu saučešća. I zato mi, koji znamo za vrijednosti iznad materije, možemo naći potpuno smirenje duha, koje je nužno potrebno za umjetničko stvaranje. Sve izvire iz misli i misao ide kroz sve. Ako su u nama bure, misao ne može naći potrebno tlo svoga staloženja, a bez staloženja nema sigurnog prosuđivanja, pa ni rezultat ne može biti savršen i dovoljno pozitivan.

I zato prvo, što je glavno za umjetničko stvaranje, jest staloženje minulih svjetova, koji su kroz nas prošli, ali nisu nestali u svemiru. Zato je potrebno ušutkivanje gotovo do kraja svega duhovnoga u nama, da bi se mogla ljepota umjetničkog stvaranja pojaviti iz tog bezglasnog stišavanja nepreglednih površina misli i osjećaja u nama, kao što nam se čini, da u zamišljena jutra sunce izvire iz umirene morske površine.

Ideja je samo sunčev zrak, koji padne u nas, i njegov otsjaj rasvijetli jasno samo vrhove izrazitog zbivanja u nama, a ono, što je manje važno, ostaje u sjenci. Sve ono, što se stvaralo izvan ovih domašaja, nije čisto i uzvišeno umjetnički i ne može nadvladati vrijeme, jer je nastalo u vremenu, a ne iznad njega. Nama se ponekad čini, da su neke stvari doista umjetničke, iako su nastale pod drugim okolnostima, a to se do-

gađa samo zato, što se i mi u tim trenucima nalazimo u običnom toku svakidanjih mijena i što se nalazimo izvan dohvata pravih umjetničkih inspiracija.

Da se otkrije prava dubina umjetnosti u nekim djelima, potrebna su posebna raspoloženja i primirenja, jer inače se obično događa, da dajemo krivu ocjenu onome, što želimo ocijeniti. Umjetničko stvaranje je svitanje ljepote u nama, i zato kadgod u nama ne sviće, onda mi ne stvaramo umjetnički. I kadgod se ne uzdignemo iznad materije, nego po njoj kopkamo, uvijek smo tada samo obični radnici, a ne umjetnici niti stvaraoci trajnih vrednota.

I zato su mnogi odlagali pero i dlijeto i odlazili nezadovoljni, jer su htjeli stvarati, kada za to nisu imali potrebne i spomenute uslove, kada nisu osjećali veliko staloženje, iz kojeg bi se rodila ideja sa svim potrebnim konturama i zaokruženošću inspiracija . . .

MOĆ SVETE KRUNICE

Bilo u ratu 1916. U dokonici svaki od vojnika hoće nešto da priča. Ja sam uvijek pripovijedao šaljive priče izazivajući i druge, da i oni nešto pričaju. Jedan Slovak pričao je ovaj ozbiljan događaj:

Jedne zime smrzlo se sve, da bi željeznica mogla po ledu hoditi, a led je bio tako jak, da nijesi ni iz kuće smio izići.

U jednoj seoskoj kući noću nasta lomljavina, — kuća je bila od drva, — i kuća se na jednom počne ljuljati kao lađa na vodi. U kući je bila mnogobrojna obitelj. Starješina se prene, ode do prozora, ali prozor sav obavit ledom.

Noć je, pomrka, led, sve se urotilo protiv neznatne kućice, koja se trese kao trstika nad vodom. Starješina uzme krunicu i počne glasno moliti. Pridruži mu se cijela familija. Dok su molili cijelu krunicu, kuća se samo kad i kad nagiba sad na jednu, sad na drugu stranu.

Moleći litanije — baš na svršetku, kad starješina moli: Jaganjče Božji, koji odnosiš grijehe svijeta, daj nam mir — kuća kao da je u nešto udarila, grana od lipe udari u staklo na prozoru, strese s njega led. Starješina priđe k prozoru i ugleda svjetlost, bilo je blizu jutro.

Mladi i djeca pospaše, a stariji ni oka nijesu mogli stisnuti.

Mati je tiho molila, a otac svaki čas prilazi k prozoru želeći da ugleda Božji dan, eda znade, što je od njih moralo biti, kad im je noću kućom ljuljalo kao zipkom.

Dođe krevetu, leže i zaspi, a tako i žena.

U jutro hodajući po šumi lovci i psi nekoga grofa dođu na rub šume i ugledaju kuću, te se začude, odakle ovdje kuća.

Dođu do kuće, lupaju na vrata, zovu starješinu. On otvori vrata, ugleda lovce i pse, opazi veliku šumu i počne plakati. Lovci ga mire i kažu mu, gdje se sad nalazi. Ponude ga rakijom i kruhom te odu. Što se bilo dogodilo?

Debeli snijeg, koji je pokrio koru zemaljsku, bio je tako tvrd, da je cijelu kuću oklopio kao lađu na sjevernom moru. U to vrijeme nadošla je bila velika voda, koja nije mogla probiti leda oko kuće, nego je s ledom podigla i kuću, te kroz noć ploveći preko njiva i livada nosila ih Bog zna kuda, dok je šuma nije zaustavila.

Bili su po prilici deset do petnaest kilometara od svoga mjesta. Kad se lovci povrate kući, ispričaju grofu slučaj, koji se dogodio s kućom i obitelju. Grof sa svojom pratnjom ode, da se uvjeri o tom čudu. Dođe do kuće, pregleda obitelj, nađe ih sve plačući, nijesu imali nigdje ništa, niti su koga mogli dozvati u pomoć u onoj pustinji.

Grof se smiluje na njih, obeća im svaku potporu, te su svaki dan njegovi ljudi morali ići k njima, da im budu na ruku u svemu.

Pohodio ih je više puta preko zime, a na proljeće dao im je zemlje, koliko su trebali.

Pitao ih je grof radoznalo, što su radili onu cijelu Božju noć, kad im se kuća ljuljala na vodi kao lađa. Starješina mu odgovori:

»Molili smo krunicu i Majka Božja nas je spasila.«

Anegdote iz muzičkog života

OFFENBACH I PJESNIK GLATIGNY

Offenbachu je došao pjesnik Glatigny, koji je bio bez ikakovih sredstava za život, pa ga je zamolio za namještenje kod kazališta.

»Baš ste dobro pogodili,« reče mu Offenbach. »Mi dajemo operu »Belizar«. U operi taj zapostavljeni vojskovođa sjedi na putu kao siromašan slijepac i prosi milostinju. Jedan čovjek prolazi i daje mu groš. Tu bi ulogu vi mogli igrati. Vi morate svake večeri proći kraj njega i nadariti ga jednim grošem.«

»Lijepo,« reče pjesnik, »ali vi morate meni predujmiti te groše, jer ja nijesam tako bogat.«

»Evo vam jedan dolar,« reče Offenbach. »S njim možete nadariti Belizara trideset večeri. Osim toga dobit ćete za svaku večer honorar od dva dolara.«

»To je preveć za tako malu ulogu,« reče pjesnik. »Zar ja ne bi mogao igrati veću ulogu?«

»Sigurno je, da biste mogli,« nasmija se Offenbach. »Dajte onda siromahu Belizaru dnevno po dva groša.«

CHOPIN U GOSTIMA

Chopin bijaše jednoč pozvan na večeru uz uvjet da poslije večere odsvira štogod od svojih kompozicija. Domaćica ga je neprestano salijetavala i dosađivala mu toliko, da mu je to već dosadilo, te nije mogao pravo ni da jede. Za to je napokon odsvirao preludij u šesnaest taktova.

»Ali, dragi Chopin, zar samo tako mali komadić?« jadikovala domaćica.

»Milostiva gospođo, pa ja sam mogao samo malo i jesti,« bijaše odgovor.

ULLABELLA ROMAN DJEVOJKE BEZ MAJKE

ŠVEDSKI NAPISALA MARIKA STJERNSTEDT — NA HRVATSKI PREVEO VLADO S.

(Nastavak)

»Može da potraje pola ili cijelu godinu ili još više, dok inžinjer ne pošalje novaca. A od čega ćemo nas dvije u to vrijeme živjeti?« Malina će sama sebi.

O tome je opet govorila s gospođom Jonsson. Nije ju baš pitala za savjet, premda je gospođa Jonsson vrlo rado bila pripravna, da dijeli savjete, nego se kod nje samo obavijestila, gdje se može najbolje oglasiti, kad tko hoće da iznajmi sobe. Nakon nekoliko vremena rekla je ona Ullabelli, da na večer ne smije više sjedjeti u sobama s ulične strane, jer će ondje stanovati strani ljudi. Oni će ondje stanovati i plaćati.

Malina se sa svojim divanom povukla u kuhinju, a Ullabella je dobila malu sobicu. Da nije više smjela umći u očevu sobu, dotaći se njegovih stvari i na njega misliti te gledati na ulicu, ne će li se s koje strane pojaviti Röster, to je za nju bila nova nevolja. Međutim tješila se tim, da ima svoju vlastitu sobicu. Ullabella bi bila rado to saopćila Samuelu, koji je imao vlastitu sobu kod svog djeda, čime se on toliko ponosio.

Malina je sveđer morala misliti na milostivu gospođu. Milostiva bi se gospođa silno žalostila radi teških prilika, u kojima sada živi njena djevojčica. »Ali, milostiva gospođo, ona ipak imade svoju sobicu,« Malina će, a to je ipak nešto, čemu bi se veselila milostiva gospođa.

Malina je već odavno poznavala roditeljsku kuću milostive gospođe. Kad je Ullabella došla na svijet, mama je sama pisala Malini i zamolila je, da dođe k njoj, jer je Malina svršila tečaj za uzgoj djece te bila vrlo spretna.

Milostiva gospođa bila je još tako mlada. Inžinjer je bio mnogo stariji od nje. On je tada bio bogat čovjek, u Lindengenu nije bilo samo konja za kočije, nego i konja za jahanje. Mnogo su putovali po inozemstvu, dugo su vremena bili također u Stokholmu, gdje su posjećivali kazalište i proživjeli na svim mogućim zabavama mnogo veselih časova. Kao graditelj jedrilica izumio je baš tada senzacionalan izum i prodao toliko jedrilica, koliko ih je god mogao sagraditi na škveru. Čovjek ne može ni zamisliti, kako je divna bila oprema za djevojčicu, sve je moralo biti od najbolje vrste. Milostiva je gospođa bila neumorna, neprestano je nosala svoje dijete naokolo i svake ga sedmice vagala. Bila je sretna. Veoma je čeznula za djetetom. Već su više godina bili vjenčani, kad su dobili dijete. Možda su joj već bile dodijale zabave, pa joj se više sviđao obiteljski život. Bar se tako činilo.

Međutim je inžinjer letio i vozao se kao obično amo i tamo. A kad je netko izumio nešto drugo i kad su ljudi mjesto kod njega stali naručivati jedrilice kod drugoga, bio je nervozan. Tada je njegova žena naslijedila od svojih roditelja malenu glavnicu i predala mu je. On se ponovo umirio. Odvjetnik Nikolaus se tome usprotivio. Njegova gospođa i gospođa Winterros bile su prijateljice od djetinjstva, pa on, Nikolaus, nije nimalo bio sporazuman s tom ženidbom. A kad se ništa nije moglo promijeniti, smirio se s tom ženidbom te je čak pomogao inžinjeru. Konačno su se ponovo razišli, iza smrti žene postao je jaz još veći, a sada — sada su bili neprijatelji.

Uvijek taj strašan Nikolaus! Radi toga je inžinjer zabranio Malini, da ne smije s Ullabellom nikada poći u kuću Nikolausa.

»Ja ne ću da idem onamo,« Ullabellla će.

»Ne govori tako glupo,« odvrati joj Malina, jer joj nije palo ni na um, da radi proti zabrani inžinjera.

Nakon nekog vremena je rekla:

»Uostalom odvjetnik je onaj, koji je kupio svijećnjak iz sobe milostive gospođe, pa divan i stol sa zlatnim lavljim nogama. Ako hoćeš, možeš sve te stvari ondje vidjeti.«

»Ja ne ću da ih vidim, ako su ondje.«

»On je također kupio srebrn ibrik za kavu. Taj je pripadao još djedu inžinjerovu te je vrlo skupocjen. On je kupio i pristojno platio uopće sve, što je od vrijednosti. Doista vrlo lijepo od njega.«

»To mi je posve svejedno,« Ullabella će.

Inače joj je bilo vrlo milo, kad je Malina s njom raspravljala o svemu. Malina je imala sada malo ljudi, s kojima je mogla razgovarati. Sada nije bilo kao prije, kad su sluškinje u kuhinji čavrljale i kad su i drugi s posjeda ili sa škvera došli onamo te učestvovali u čavrljanju. Znalo se sve, poznalo se sve. Barem se znalo, ko je stanovao u svakoj pojedinoj kući, i kad je tko izašao, jedan je pozdravio drugoga. Ovdje u gradu nije se ništa znalo, u kući nije Malina ni s kim sklopila prijateljstva osim s gospođom Jonsson, koja joj je ispočetka veoma išla na ruku.

Samo kad je morala, išla je Malina šuteći po stepenicama dolje i gore, dolje s torbom, a gore s onim, što je kupila na trgu. Njene noge nijesu podnosile uspinjanja po stepenicama. Ako je usput susrela ljude, prolazila je ponosno mimo njih i nije ih ni pogledala. Ta nije se moglo znati, kakvi su to ljudi.

Kuća, u kojoj su stanovali, vrlo je jadna, rekla je Malina. Povrh njih stanovala je obitelj s brojnom djecom. Neprestano se čulo, kako su ondje skakali i vikali. Ta je obitelj za Malinu bila strahota, pa se Ullabella nije smjela s njima družiti. U pokrajnom stanu stanovao je neki policista, koji je, čini se, bio velik prijatelj luka. Njegova je naime žena kod svakog obroka pržila luk kraj otvorenih vratiju, da tako vonj izađe iz kuhinje na stepenice. Zatim su djeca brojne obitelji bu-

čeći trčala niz stepenice i izašla na ulicu, da se ondje igraju. To je bilo vječno trčkaranje gore i dolje. Djeca su vonj luka raznijela po stepenicama i okužila cijelu kuću. »Fuj!« rekla je Malina, ali kad bi ona sama pržila luk ili kuhala kelj, isto bi tako otvorila kuhinjska vrata, da se osveti.

»Sad sebi možete začepiti nosove!« rekla bi ona tada.

Možda su drugi radili isto tako. Svakako vrlo je često mirisalo jelo na stepenicama.

Ispod Ullabelle stanovao je neki učitelj sa svoje dvije kćeri, koje su bile učiteljice. Te su bile Malini veoma simpatične, pa bi se s njima rado bila upoznala. Ali one nijesu naprotiv imale ni najmanje veselja, da nekoga upoznadu. Gospođa Jonsson je rekla, da su vrlo pobožne. Kraj njih je stanovala obitelj Korin. Gospodin Korin je bio slikar, koji je slikao prave slike, ali budući da mu one ništa nijesu donosile, postao je dekorativni slikar. No ni to nije nosilo, jer je bio vrlo lijen. Njegova je žena bila mnogo starija od njega. Ona je zasluživala sav novac za uzdržavanje obitelji time, što je mazala nekom mašću malenu djecu, koja su bolovala od engleske bolesti ili prestupne groznice. K njoj su dolazili mnogi ljudi, čak iz otmjenih krugova, kako ono reče gospođa Jonsson. Oni su se sramili doći usred bijela dana, ali ipak su dolazili u sumrak ili u zatvorenim kolima te šmugnuli u kuću, što su brže mogli. Gospođa Korin naučila je to mazanje od svoje majke, koja je tvrdila, da se prestupna groznica može dobiti u svakoj starosti i da se tijelo može raspasti u sluz. Radi toga je najbolje dati se pravodobno namazati.

»Pazite na djevojčicu, gospođice Olsson,« opomenu je gospođa Jonsson.

Gospođica Olsson bila je Malina. To je bila jedna od novotarija u gradu, da je Malina bila nazivana gospođicom Olsson.

»Ullabella je posvema zdrava,« ozbiljno joj odgovori Malina.

»Da, da, ja samo tako kažem.«

»Što se to nje uopće tiče?« Malina će, nakon što je gospođa Jonsson otišla. »To je odatle, jer nema što da radi.«

Ullabella je sad živjela u napetoj radoznalosti i iščekivanju, da upozna tu gospođu Korin. Gospođa je Korin također imala kćerku, koja je bila otprilike isto tako stara kao i Ullabella. Kad su jednoga dana slučajno u isto vrijeme unišle u kuću, upoznale su se.

Kako se zapravo upoznavaju malene djevojčice? Ja ne znam posve točno. Ispočetka gledaju jedna drugu kradomice, konačno dolaze na to, da u istoj kući stanuju i druge male djevojčice. Zatim stanu oprezno gledati jedna za drugom na ulici ili kroz prozor. To je kao neki signal. Zatim se zaustavljaju, kad se sastanu. I onda stanu nešto popravljati na rukavicama ili na kaputu, dok ona drzovitija iznebuha ne zapita:

»Kako se zoveš?«

Izmijene se imena, i to je možda sve onoga dana. Ali u mislima bave se jedna drugom, pa kad se narednog dana susretnu, kažu jedna drugoj dobar dan. Zatim idu zajedno uz stepenice. Kada dođu do vratiju, na kojima je na primjer natpis E. Korin, kaže jedna:

»Ovdje ja stanujem.«

»Ja stanujem nešto više.«

»S kime se igraš?«

»Ni s kime.«

»Možeš doći k meni.«

Tako je otprilike bilo, kad su se upoznale Ullabella i malena Ada Korin. I kako Ullabella nije znala, što bi kazala Malina, izvršila je svoj prvi posjet potajno.

Ada je odvela Ullabellu najprije u svoju spavaonicu, gdje je uz velike postelje roditelja stajala također njena postelja. Po zidovima visjele su krajolici, slike, što ih je naslikao njen otac, crveni zalazi sunca iznad mora i obala. Tu i tamo sjedjela je po koja gospođa na žalu.

»Zar nijesu lijepe te slike?« upita Ada. »Tata kaže, da bi vrlo lako bio prodao koju od svojih slika narodnom muzeju, kad bi samo bio htio.«

»Zar on to ne će?« upita Ullabella.

»Ne,« odvrati Ada. »On ide svojim putem.«

Iz susjedne sobe čuo se ugodan glas:

»Da, da, trebamo se dakle mazati svakog jutra i svake večeri mašću. Čelo, trbuh i tabane. Zatim treba ostaviti, da se sve osuši, i do vidova za naredne mjesečeve mijene.«

»Tu unutra su mamini pacijenti,« razjasni joj Ada. »Ona je vrlo sretna. Čak i članovi kraljevske kuće bili su kod nje, vjerovala ti ili ne, dakako preodjeveni, ali mama ih je usprkos toga odmah prepoznala! Jednom je čak došla sama kraljica. Mama je znala, da je bolesna, te je već unaprijed osjećala, da će doći. Mama se nije tome čudila. Novine su doduše javile, da će kraljica otputovati u Njemačku, ali time su ljudi trebali biti samo zavarani.«

Ullabella ju je začuđeno slušala.

Nakon nekog vremena unišla je gospođa Korin sama. Bila je vrlo debela. Sve je na njoj bilo okruglo i meko. Bila je vrlo prijazna žena. Kad se smiješila, vidjeli se njeni bijeli zubi, i u isto je vrijeme žmirila očima. Kad je hodala, cijelo joj se tijelo treslo. Iz jednog pretinca izvadila je kutiju s bonbonima, najprije se sama poslužila i onda pružila djevojčicama.

»Samo jedite,« ona će. »Zar ne, ti si mala Winterros?«

»Da,« odgovori Ullabella i nije mogla da skine očiju s te žene, kojoj je došla kraljica preodjevena.

Ispostavilo se, da je gospođa Korin već sve znala o njoj i Malini, o inžinjeru Winterrosu, koji je otputovao u Ameriku, o obojici knjigovođa, koji su kod njih iznajmili dvije sobe.

»Da, da,« rekla je ona i pri tom se činila vrlo vesela. Osjećalo se, da bi i najžalosnija stvar postala veselom, kad bi samo ona svojim ugodnim glasom o tom govorila.

»Otac je dakle otputovao? Lijepo je putovati. Zato će naša mala prijateljica stanovati u Stok-

IZLOŽBA SVETE ZEMLJE

Prošlost i sadašnjost Palestine — Njena svetišta. Veze Hrvata sa Svetom Zemljom — Hrvatsko jerusalemsko svetište: oltar bl. Nikole Tavelića, djelo Ive Kerdića — Slike bl. Nikole Tavelića od Gabrijela Jurkića — Preko 1000 fotografija, slika, mapa, dijagrama i raznih predmeta, koji zorno predočuju Svetu Zemlju.

PRVA IZLOŽBA TE VRSTI U ZAGREBU

U UMJETNIČKOM PAVILJONU OD 14. DO 23. OŽUJKA

holmu. Ovdje stanuju kralj i svi otmjeni i glasoviti ljudi. Treba samo čitati novine, pa se sve znade, kao da je čovjek sam pri tom. Stanuje se u istom gradu, da, to je divno!«

Gospođa se Korin svidjela Ullabelli, jer je bila tako prijazna. Kad je Ada uzela jedan bonbon iz kutije, rekla je gospođa Korin:

»Samo uzmi. Može ti trebati.«

Ada nije bila nimalo nenavidna. Bila je poput majke okrugla i prijazna te je kao i majka znala mnogo toga da priča.

Korinini su poznavali sve u kući. Stolar u podrumskom stanovanju imao je ranu na nozi. Najglasovitiji liječnici nijesu mu znali pomoći. Ona bi ga bila već ozdravila, ali stolar nije htio o tome ni čuti. Bio je obrazovan čovjek, pohađao je predavanja, pa je rekao, da je ona, Selma Korin, nadriliječnica! Pri tom se smiješila i zadovoljno žmirila.

»On bježi od svoje sreće,« ona će.

Gospođa je Korin otvorila jedan ormar, koji je bio pun kutija i boca.

»Da, da, mala moja prijateljice, ded pogledaj ovamo. Ovdje imadem svoje preparate, s kojima mogu sve izliječiti.« Ada je gurnula Ullabellu pred sebe, da uzmogne sve to čestito vidjeti. »Ima liječnika, koji bi rado imali ove preparate, pa čak i glasoviti profesori u svim zemljama. Ne dolaze sami, nego šalju druge, ali ja nijesam tako glupa. Dovoljno poznajem te ljude! Da, da, moja mala prijateljice,« obrati se ona Ullabelli, »ti zacijelo još nijesi bila namazana. Mnogi se za to ne brinu, dok im je dobro, ali može da nastane zlo. Kod svih mojih pacijenata, koji trpe od kostobolje ili od sušice ili od sluzavosti udova ili od nutarnje gnjiloće, krivnja je samo u tome, što ih nijesu dali mazati već od djetinjstva.«

Zazvonilo je, i debelo je tijelo gospođe Korin odšepesalo, da primi novog pacijenta. Kroz vrata čulo se, kako ponovo naređuje i opominje:

»Čelo, prsa i tabane, izjutra i naveče. Hvala!« ona će vrlo nježno. »To iznosi šest kruna za dva posjeta. Nije to ni skupo, to je čak vrlo jeftino, ja nikad ne uzimam okruglih svota, jer to donosi nesreću.«

Ullabella je prisluškivala otvorenih usiju.

Kad su pacijenti otišli, odvela je Ada Ullabellu u ordinacijsku sobu. Ondje je bilo pokućstva napunjena strunom, tkanina urešenih cvijećem i baršuna.

»Zar to nije lijepo?« upita Ada. »Sve to smo kupili na dražbi od nekog otmjenoga grofa.«

I tu je po zidovima visjelo više slika gospodina Korina. Gospođa je Korin viknula u kuhinju:

»Lino, je li kava već gotova?«

»Da. I ja sam vrlo željna kave.«

Bila je to vesela sluškinja. Ovdje su svi bili veseli. Došao je i gospodin Korin, jer on je, kako ono reče, nanjušio miris od kave. Kose su mu bile raskostrušene, jer je spavao.

»Kad sam baš počeo slikati, zaspao sam,« on će.

»Samo spavaj, mužiću moj!« rekla je žena. Ona je pogladila njega, a on opet nju.

»Ima li svježeg mliječnoga kruha?« upita on i pri tom vragoljasto zažmiri očima.

»Ima, ima, mužiću,« odvrati ona.

Ullabella se htjela oprostiti, ali na to nije se moglo ni misliti. Vesela sluškinja donese košaricu s mliječnim kruhom, žemljama i malenim kolačima. Gospođa Korin nalila je svima kave.

»Samo jedi, mala prijateljice,« ona će, »ti si mršava i visoka. Nijesi doduše zdrava, ali jesti se može uvijek. Ovo ovdje je dobro. Samo sebi čvrsto nadrobi.«

Svi su sebi puno nadrobili. Pojeli su sve, a bila je vrhom puna košara toga.

Četiri komada mliječna kruha, tri žemlje i nekoliko kolača, sve je to, kako je sam rekao, pojeo gospodin Korin, koji je lukavo gledao i malo pušući zavalio se u svoj naslonjač.

»Samo jedi, mužiću!« žena će mu.

Ona je sračunavala novac, koji je primila onoga dana. Gospodin je Korin međuto promatrao svoje slike i potihano brundao, da su mu veoma uspjele. Ada je pomogla majci. Kad je sve bilo sračunato, upisala je gospođa svotu u malenu bilježnicu, zatim je mužu u džep od prsluka zataknula nekoliko novčanica i pri tom ga poškakljala. Konačno je Adi i Ullabelli dala po jednu krunu.

Ullabella nije htjela primiti novca. Korinovi su smiješni ljudi, mislila je ona, posve drukčiji negoli moji dosadanji znanci. Ona nije znala, što bi Malina na to rekla. Ali gospođa ju je Korin prisilila, da spremi novac.

Gospodin Korin je rekao:

»Za Božić ćeš poći s nama u kazalište, ti mala, divlja zimska ružo. Tebi je veselje potrebno kao i nama.«

»Ja ću na to podsjetiti tatu,« obeća Ada.

Kad je Ullabella došla kući, odmah je sve ispovjedila Malini i predala joj krunu. Malina se zamislila.

»No, da,« kaže ona naposljetku, »ovog ti puta opraštam. Za taj ćemo se novac jedamput odvesti električnim tramvajem nekuda, da nešto vidiš.«

Malo iza toga sklopila je Ullabella poznanstvo, koje je kod Maline naišlo na puno odobrenje, i to s jednom od učiteljica, koje su stanovale ispod Ullabelle. Ona je sama pozvala Ullabellu te nije bila manje prijazna od gospođe Korin, iako na posve drugi način. Ullabella ju je morala odmah zvati njenim imenom »Nora«.

Nora je bila mlada i vitka, imala je crnu, u sredini počešljanu kosu. Ullabella ju je pronašla lijepom, što se međutim nije moglo reći o gospođi Korin. Nora nije bila ni brbljava, naprotiv ona je bila ona, koja je Ullabellu molila, da joj pripovijeda: o Lindengenu, o ocu, o školi, o Emilu, o majčinu grobu, ukratko o svemu, što je Ullabelli bilo milo i što je sada izgubila.

Bilo je veselje gledati, kako Nora sluša. Ullabella je dobila veselja pričati o svemu. Samo tu i tamo upravila je ona koje pitanje, i to je onda bilo takvo, da je pripovjedaču još više toga palo na pamet. Ullabella je imala skoro osjećaj, kao da je opet kod kuće, kad je smjela mnogo toga pričati. I ona je naravski pričala o Ivanjskoj svečanosti i o Rösteru, kako je on znao sve, što je vidio, lijepo razložiti.

»Röster?« Nora će zamišljeno. »To sam ime zacijelo jednom već čula. To je sigurno neki umjetnik. Onda ga poznajemo obadvije!«

Obadvije su ga poznavale! Kako je to bilo veselo otkriće! Sad je mogla dvostruko više pričati o njemu. Röster je postao njen najmiliji predmet razgovora, kadgod je posjetila Noru. Razmišljale su o tome, čime će on ovoga ili onoga dana isporediti nebo: sa starim kišnim kaputom ili svijetloplavom plesnom haljinom ili otokom sa zlatom obrubljenom obalom. Nora i njena sestra, koja je bila mnogo starija, imale su sobu, koja je odgovarala sobi inžinjera Vinterrosa u gornjem stanu. Kako Ullabella nije više smjela unići u sobu svoga oca, bila je za nju nekakva naknada, da može sjedjeti barem u Norinoj sobi i gledati kroz prozor ili gore u nebo preko suprotnih krovova, ili dolje na ulicu u ljude, koji su prolazili mimo.

Onda je započelo odgonetanje, tko su ti ljudi, što prolaze, kako se zovu, kuda idu, zašto se neki žure, i što nose u omotima. Nekoji, koji su izgledali osobito lijepo, bili su odlikovani tako, da su bili uvršteni među Rösterove prijatelje.

»Eto, vidiš,« Nora će, »čovjek može naći skromno veselje i ovdje u velikoj sivoj kući posred grada.«

Kad se zatim Ullabella sjećajući se svega onoga, što je izgubila, obeshrabrila, rekla joj Nora:

»Ima mnogo ljudi, koji su mnogo nesrećniji od tebe. Zar ti toga ne znaš?«

»Koji su to ljudi?«

U takvim se zgodama Nora oduševila. Pričala je Ullabelli o djeci, koja ne poznaju ni oca ni majke, koja rastu kao mali divljaci, koja nemaju ništa svoga i koja nijesu nikad čula lijepe riječi; o slijepcima i kljastima, koji ništa ne vide i koji se s mjesta ne mogu ni ganuti; o ljudima, kojih su kuće u ratu izgorjele i koji su usred zime bili bačeni na cestu; o ljudima, koji nemaju ni topline ni odijela, koji gladuju i zebu; o ljudima, koji su počinili zločinstva te ih muči grižnja savjesti. Oni nemaju veselog trenutka u životu. Mnogi sjede u tamnici i ne smiju nikada iz nje.

Nora joj je pričala također o kugi u Indiji, gdje na valovima velikih rijeka plivaju bezbrojne lešine; o progonima kršćana u Armeniji; o ubijanju ljudi, koji se nijesu htjeli odreći svoje vjere; o ropstvu crnaca, koje je doduše ukinuto, ali u kojemu mnogi crnci strahovito trpe. I još uvijek preziru se potomci robova u zemlji, u kojoj su odrasli. Ima ljudi, koji su prezirani, jer imadu drugu boju kože negoli bijelci, ili pripadaju drugom narodu, o kojemu nitko ništa ne će da čuje. Svuda vlada najveća nepravda, nemilosrdnost, svuda teku suze u potocima, odasvuda se čuje bolni vapaj. Da, nema li možda u ovoj ulici, koja sad tako mirna leži pred nama, u jednoj od kuća ljudi, koji očajno lome rukama bez pomoći i utjehe?

»Kada dakle moliš svoju večernju molitvu, ne zaboravi nikada kazati: Dragi Bože, zahvaljujem Ti na svemu, što imam.«

Te se riječi usadiše duboko u Ullabellino pamćenje.

Pa kad bi došla iz škole kući, često u kiši i snježnoj mećavi, jer je Božić bio na domaku, i kad bi zaokrenula za ugao ulice te opazila veliku sivu kuću s velikom pločom iznad vratiju, gdje Malina čeka na nju s toplim jelom, ne pričini joj se kuća više tako ružnom kao ispočetka. U njoj je bilo mnogo toga, što je usprkos svega bilo lijepo i vrijedno ljubavi.

VIII.

POJAVLJUJE SE RÖSTER

Malina je upotrebila krunu, što ju je Ullabella dobila od gospođe Korin, kako je obećala, za jednu vožnju električnim tramvajem.

Jedne je nedjelje brižljivije nego inače kefala Ullabelline haljine i cipele, izvukla napolje maleno zlatno srce s tankom zlatnom verižicom, dar tetke Marije, i postavila joj ga oko vrata. Obje su držale, da Ullabella izgleda fino. Malina

je sama navukla svoj debeli crni kaput i crni šešir s tri, četiri pera, koje je čuvala kao prava nojeva pera. Zatim su se Malina i Ullabella dale na put. Posjetile su parkove i šetališta, kuda šeću, kako ono Malina reče, bogati i odlični ljudi. Vidjele su smjenu dvorske straže i divile se čovjeku, koji je stupao sprijeda i zapovijedao vojnicima.

Jednom su pošle u kraljevski park; to je bilo tako lijepo ime! Ondje je bio vodoskok s velikim labudima od mjedi naokolo, tako zvana Molinova česma. Malina joj međutim nije znala reći, zašto se tako zvala. Kad su jednog dana stabla bila pokrivena injem, mislila je Ullabella na Röstera: to bi bilo nešto za nj. Zatim su pošle k mjedenim lavovima, ondje se okrenule i pošle do vode, odakle se vidio kraljevski dvorac sa svojim nebrojenim prozorima.

Mislile su, da su na drugom svijetu.

Prolazile su kroz ulice i začuđeno promatrale trgovine, koje su bile posve drukčije nego maleni dućančići u njihovoj kući, gdje se moglo kupiti samo vunu za krpanje, igle, konac i konfekciju. Zaustavile se pred izlozima cvijeća, u kojima je bilo sve puno cvatućih džbunova, velikih vaza s ružama i drugim cvijećem, koje ni Malina nije poznavala. Jedva su se odijelile od te ljepote. I drugi se ljudi zaustavljali i gledali, ali nitko nije stajao tako dugo kao Malina i Ullabella.

Pred trgovinama s dječjim haljinama posebnom se ljubavi zaustavljala Malina i marljivo proučavala izložene haljine, koje će joj služiti kao uzorak za prvu Ullabellinu haljinu. Znala je posve dobro, da Ullabelline haljine usprkos najboljeg nastojanja nijesu bile onakve, kakve bi zapravo morale biti. Ullabella se naprotiv radije zaustavljala pred slastičarnama, gdje je u izlozima bilo mnoštvo zamamljivih poslastica, na koje je dugo mogla misliti.

Ljudi su ulazili u slastičarne, koje su bile otvorene, premda je bila nedjelja, kada su sve druge trgovine zatvorene. Ali Malina nije unišla. Bilo je doista već dosta zabavno stajati vani i izvana sve to promatrati. To nije ništa stajalo. Možda je bilo djece, koja nijesu imala ni toga, mislila je Ullabella sjetivši se Norinih riječi. Bilo bi ipak lijepo, kad bi si bila mogla kupiti barem maleno šećerno prase.

Mnogi će u čudu upitati, zašto Malina i Ullabella za tih nedjeljnih šetnja nijesu pravile posjete. Premda je inžinjer Winterros imao toliko dobrih prijatelja, nijesu one ni za koga znale, gdje stanuje. Malina nije mnogo ispitivala za imena svih onih ljudi, koji su dolazili u Lindengen te ondje dobro jeli i pili, igrali na karte, lov lovili, pjevali i veselili se. Djevojčica im se naklonila i često je inžinjer pričao, kakva je ona vrla djevojčica. Ali to su one zacijelo već zaboravile.

Inžinjer je u gradu imao svakinju, udovicu svog jedinog brata, neku majoricu, ali pošto ta nije dala glasa od sebe, nije ni Malina htjela biti ona, koja bi k njoj poslala djevojčicu, kao da od nje očekuje kakav nedjeljni objed ili božićni dar. O ne! Malini ne bi bilo nimalo pravo, kad bi majorica doznala, kako je zapravo s njima, da moraju obje velike sobe iznajmljivati strancima. Možda bi se i stidjela tog srodstva. Malina je naime doznala, da je ona bogata i vrlo ohola.

Ne, na nju nije se moglo računati.

Možda su uostalom svi vjerovali, da je inžinjer Ullabellu uzeo sa sobom u Ameriku i da joj ondje ide dobro, ako se uopće nje sjećaju. To je bilo Malinino predmnijevanje, koje se nije moglo sasvim zabaciti.

(Nastavit će se.)

Dječja priča u slikama

ZLATNI KOKOT

PO A. PUŠKINU — ILUSTRIRAO ANATOL SERGEJEV *(Nastavak)*

Prošlo osam dana, a od careva sina nema glasa. Je li potukao neprijatelja? Car je u brizi, jer zlatni kokot iznova stao da kukuriče prema istoku.

Sluteći, da to kukurikanje ne znači dobro, pozove car mlađega sina i daje mu vojsku, neka ide tražiti brata i pomoći mu proti neprijatelju.

Odlazi vojska, a na čelu joj mladi carević. Prolazi vojska šume i gorja sve dalje i dalje prema istoku tražeći prvu carevu vojsku i neprijatelja.

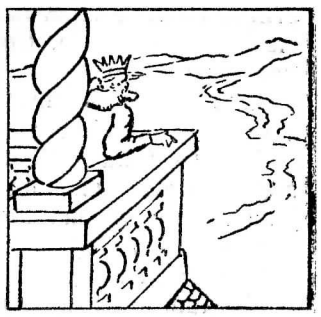

Zlatni je kokot opet utihnuo. Svi željno očekuju vijesti od obadvojice carevića. Car nestrpljivo gleda s balkona dvora prema istoku, ali glasa nema te nema.

(Nastavit će se.)

(Nastavak)

DEVETI KOMENTAR

Na neuredno ispremiješanim slamnjačama ležali su izgužvani pokrivači, žižak nad centurionovim ležajem još je tinjao. Bambusova francuska kapica probušena na dva mjesta bila je jedina ostavština nestalih stanovnika. Visjela je o čavlu zabijenom u gredu, u najtamnijem kutu šatora. Micek složi dvije slamnjače, ispne se na prste i skine je. U kapi nije bilo ničega.

Razgrnuo je malo vrata i pri svijetlu, koje je dopiralo kroz otvor, stao da pomnjivo pretražuje zidove. Na surom platnu nigdje nije bilo tragą čijem rukopisu. Tek na jednom mjestu, između Rosina i Trakavičina ležaja netko je ugljenom nacrtao životinjsku glavu, vjerojatno konjsku ili magareću, pod kojom je pisalo: »Caesar Imperator«.

Sasvim slučajno pade mu pogled na pod šatora od čvrsto nabijene ilovače. Na podu je ležalo smeđe zrno kuhanog graha. Par koraka dalje, drugo, bijelo. Peto i šesto zrno nalazilo se pred vratima šatora. Sasvim iznenada Micek se sjeti priče o Ivici i Marici. »Jest, još u osnovnoj školi, Belzebub je na dječjoj predstavi u kazalištu igrao Ivicu. Prosipao je mrvice kruha po pozornici. Znači, da su imali grah za doručak.«

Točno. Pred vratima šatora na sitnoj izgaženoj travi ležala su druga zrna u nepravilnim razmacima. Očiju upiljenih u zemlju Micek je odmicao. U blizini nije bilo nijednog legionara. Trag je vodio prema sjeveru. Dakako. U nasipu su bila polukružna pritvorena vratašca, nekoliko metara dug tunel, kroz koji je morao četveronoške da propuže. Kamena ploča na izlazu bila je odvaljena. Ispuzavši, Micek se nađe u grmlju. Usred grmlja rasla je vrba, na kojoj je lepršala Trakavičina žuta košulja. Kora je na vrbi bila odguljena i na bijeloj svježoj rani napisao je Belzebub velikim plavim slovima:

»Lijevo tri velika jablana. Tamo čekaj!«

Ranjena vrba upijala je žedno plavu boju olovke: kroz ravne prozirne žile strujila je obojena mezgra prema krošnji. Tri jablana, tri visoka sivkasta stupa ovijena maglicom razabirala su se u daljini.

»Do tamo ima najmanje pola sata hoda, a i rijeku treba prijeći,« pomisli Micek. Ali ta pomisao nije bila teška; tu na slobodnom zraku, pod suncem, među mušicama, koje su se rojile u nemirne oblačiće, njemu se činilo, da bi sve mogao da izvede. Sišavši k rijeci svuče se, baci u stranu vojničku opremu, a svoje odijelo i cipele smota u zavežljaj, ovije ga čvrstvo remenom, a onda odvažno zakorači u vodu. Rijeka je još derala, nabujala od nedavne kiše. Glatki obluci na dnu klizali su pod nogama. Drugi, nošeni strujom, udarali su mu u gležnjeve i njemu se doskora učinilo da su mu noge do koljena sasvim odrvenjele. Voda je bivala sve dublja i brža. Da ne osjeća neprestano golicanje studeni, koja je dopirala sve više, od koljena preko bedara do trbuha, na čas se sav zagnjurio. Zubi su mu cvokotali. Napokon se već nije moglo hodati: struja ga je podizala kao praznu bocu s klizava dna i bacala po nekoliko koraka u stranu. Tada se odluči, prihvati zubima remen na zavežljaju i zapliva.

Činilo se, da do druge obale nema nego dvadesetak koraka. Micek odmjeri vrbu, kojoj se debela grana spuštala u vodu i udari brzim zamasima prema njoj. Ali vrba se naglo pomače u lijevo, a s njom doskora poče čitava obala da naglo juri mimo Miceka kao brzi vlak. Ta vijoglava jurnjava trajala je punih deset minuta. Tada napokon Micek ispruži ruku prema jednoj grani i dohvati drugu pedeset metara dalje.

Izašavši na suho obazre se prema taboru. Negdje u maglenoj daljini učinilo mu se da vidi među drvećem na lijevoj obali okomite obrise kula. Sunce je peklo i odijelo se na Miceku doskora posušilo. A onda se opet smočilo od znoja. Nakon sata hoda prošao je mimo tabora. Gazeći još pola sata po neravnom tlu među grmljem, koje ga je šibalo po licu i nogama, umoran i gladan, stao je odjednom kao ošinut munjom. Ljeskajući se i šumeći stvorila se opet pred njim rijeka. Jablani su bili na drugoj obali.

»Tako i treba da bude, kad nas u školi uče, kako teku Niger i Kongo, a ne tumače nam kako zavija Sava,« bijesno ustanovi Micek. A onda ne razmišljajući ni trena opet se svuče, smota odjeću i baci se u rijeku. Nasukavši se trbuhom na pijesak opazio je nedaleko vrbu, s koje je još uvijek vijorila žuta golmanova košulja.

»To je upravo tako kao kad na početku polugodišta dobiješ slab pa ispraviš na dobar, a dva dana prije sjednice uloviš ćavo,« ispoređivao je Micek. »Gdje si bio? Nigdje. Šta si radio? Ništa.«

Koljena su mu podrhtavala dok je navlačio mokre hlače. — S kuštrave kose prilegle uz glavu cijedili su se tanki hladni potočići hitro vijugajući niz vrat i leđa. Koža na prstima smežurala se kao kora stare jabuke. Nokti su bili na vrhu čisti i bijeli, a u korijenu rumeno plavi kao sljezov cvijet. Osjećao je strahovit umor i klonulost, kao nakon napadaja groznice. Legao je na pijesak, raširio širom noge i ruke i disao čitavim plućima. S druge obale čuo je otegnuto mukanje krava, koje su rastrkane pasle po šikarju, i pospani žubor vode. Trznuo se nekoliko puta, kad ga je žicnuo obad ili mu konjska muha sjela na vrat. Kroz zatvorene kapke provlačile su se sunčane zrake obojene tamnorumenom bojom krvi. Nije spavao, a ipak mu se činilo da sanja beskrajno duge sne o klupama, pločama, tekama i geografskim kartama, među kojima su na mahove

provirivale glave profesora i drugova mičući bezglasno usnama i očima.

Iz tog snatrenja probudio ga je naglo topot ispremiješan vikom i oštrim zvukom roga s desne strane. Obazrijevši se ugledao je najprije samo nejasnu zelenu maglicu. Grmlje i krošnje stabala ocrtavale su se blijedosivo u toj maglici. Stotinjak koraka uz rijeku pomicala se četica od pedesetak vojnika. Na čelu čete jašio je na bijelcu div obučen u bijelu togu.

»Ne, to nije on,« odmah odluči Micek. »To bi mogao biti... pa jasno, to je stara frajla! Samo je obukao njegovu uniformu. Mora da se nešto dogodilo. Da ga nisu seljaci?... Ne, njemu ne može nitko ništa. Valjda je zatražio pomoć.«

Četa je silazila prema rijeci. Labijenov konj ušao je u rijeku i zagnjurio glavu u vodu. Vojnici su punili mjehove vodom i tovarili ih na četiri mazge. Neki su polegli prsima na pijesak i srkali.

»Krenut će sigurno oko šatora. Došli su samo da uzmu vode,« nagađao je Micek. Ipak se od straha nije pomicao s mjesta, na kome je ležao, da zađe u grmlje. Ali kad je četa protiv njegova očekivanja krenula ravno niz rijeku prema njemu, skočio je naglo sa zemlje i potrčao.

»Hej mladiću, stani; vidimo te!« zaličao je visoki glas legata. »Ne ćemo ti ništa, idemo da svrgnemo Cezara!«

Micek nije razumio ni riječi. Razabrao je samo da je otkriven. Istom brzinom, kojom je potrčao u grmlje, okrenuo je natrag u rijeku. Plitka voda pljuskala je na sve strane, desna mu je cipela ispala i odvaljala se s kamenjem, koje je struja nosila. On se nije ni obazreo. Ne osjećajući ni boli, ni vlage, ni studeni grabio je prema dubini. Odjednom je osjetio, kako lebdi u brzici, kako je nestalo i lijeve cipele i poluotvorenih očiju nazreo, kako obala struji divljom brzinom u lijevo. Tada su ga nečije goleme ruke pograbile i podigle iz vode. Konj je tresnuo grivom i kiša kapljica poškropi ga po licu.

»Nema smisla da bježiš; sad smo saveznici,« piskutao je Tito Labijen, smjestivši ga pred sebe i pljesnuvši konja po mokrom bedru. »Večeras će besmrtni biti pobijeđen, vojnici će se vratiti svojim kućama, a Gali će biti slobodni. Kad se vratim u Rim, kupit ću imanje kraj Via Apia i uzgajati ruže. Ti i drugovi doći ćete, da me posjetite.«

»Pustite me! Pustite me! Svi vi lažete i uživate da nas mučite. I tata, i Popay, i direktor, i Cerber, i Cezar i vi... svi ste vi jednaki. Pustite me!«

Još nekoliko časa trzao se Micek u legatovu naručju sve slabije i slabije kao ulovljen vrabac. Od časa do časa viknuo bi: »Pustite me!« Onda se vika prometnula u šapat, u kojemu su se razabirali samo pojedini suglasnici: »p...s...t... p...s...t...«

Četa buntovnika išla je uz rijelu držeći se lijeve obale. Istom nakon tri ili četiri tisuće koračaja, kad se u daljini razabrao oblak prašine, koji je podizao lagani popodnevni vjetar, skrenula je u pravom kutu na lijevo. Micek je spavao u sedlu, naslonivši glavu na široke grudi Tita Labijena.

(Nastavit će se.)

MINISTAR U LUDNICI

Došao Ernest Lafout, inače ministar zdravlja u Francuskoj, na inspekciju ludnice u Chabéry u Savoji. Da inspekcija bude uspješna, nije se unaprijed javio, nego dođe odmah k vrataru, pogleda njegovu sobu i vikne mu u lice:

»Jeste li ovdje zadovoljni? Kakvu imate plaću?«

Državni organ, momak od oka, bio je navikao na mušičava pitanja svojih ukućana, te mu s blagonaklonošću odgovara:

»Pa da! Izvanredno zadovoljan, a plaću imam kao kralj!«

Gospodin Fafout čudi se i ne će da se okani:

»Ta dopustite, hoću znati, koliku imate plaću! Ja sam ministar i imam pravo da vas pitam,«

Iz duše kapidžijine iščezne posljednja sumnja:

»Pa da, prijatelju, vi ste ministar, ma znam ja to!«

Gost se ražestio i zapovijeda:

»Zovite direktora!«

Službenik odvraća:

»Pa da, to se zna, moj dragoviću, direktora ćete vidjeti! No hodite sa mnom, hodite!«

Na hodniku gurne gospodina Lafouta u praznu ćeliju i zaključa ga dva puta.

Tako se dogodilo, da je dozvani ravnatelj primio svoga pretpostavljenog ministra kao pacijenta svoje bolnice i trajalo je komad vremena, dok se nisu razumjeli. Isprike, isprike, puno isprika! A. Š.

ŠKOLA POLITIČKIH UBOJICA

U Braziliju su 25. studenog prošle godine izbili neredi te su bili prenešeni i u Rio de Janeiro. U Natalju je bila proglašena sovjetska republika. Istraga je ustanovila, da je glavni vođa nereda bio Prestes, koji je od g. 1931. do 1934. živio u Moskvi, gdje se učio u komunističkom radu. I u istrazi o atentatorima na maršala Čan-Kaj-Šeka otkrilo se, da je na čelu terorista bio Kinez, koji je taj svoj zanat izučio u Moskvi.

Izišao je roman iz života Bl. Djevice Marije

»Marijin vrt«

Napisao ga je slavni češkoslovački katolički književnik Julije Zeyer. Cijena mu je 30 dinara, uvez. 40 dinara

Izdala

Knjižnica Dobrih Romana, Zagreb

PREKASNO

Napisala Katica Bošnjak

Topao ljetni dan primiče se kraju. Cijeli čopori goveda, svinja i ovaca vraćaju se u selo u svoje staje. Što su bliže selu, sve brže zvonceta zveče, a na ulazu u selo sve se razbježe iz stada i upravo u trku svako traži svoju kuću, svoj kutić. Tek tu i tamo začuje se još po koji rog zaostalog pastira, da malo zatim i njegovo stado projuri seoskim drumom, ili zadrndaju kola kojeg zakašnjenog seljaka, koji se žuri kući s tovarom trave. Napokon sve utihne... Zvijezde su upravo načičkale nebo, a mjesec je također izašao i kao da se začudio jednom samotnom putniku, koji umornim i teškim koracima remeti tihi mir seoskog druma. Od prašine sav je siv, a odijelo mu bijedno, otrcano. Vidiš na njemu, da ide izdaleka. Stara jedna bukva ispružila je korijenje iznad zemlje i on sjedne. I umor ga je svladao, no zastao je najviše, da se naužije mirisa trave i da se nagleda divnoga klasja, kojima teške glave ljulja laki povjetarac... Tu od ove bukve počinju njegova polja, oranice i livade... On se nagne i ubere jedan klas i pomiluje ga tvrdim, žuljavim rukama, a iz tužnih očiju sijevne sreća... Uto sa seoske crkvice zazvoni pozdravljenje. On pobožno skine sešir i poklekne jednim koljenom i prošapće tronuto:

»Hvala Ti, Oče nebeski, da si mi dao dočekati ovaj dan, kad ću moći opet pozdraviti svoj dom, svoju ženu i svoju djecu!«

Osluškivao je pobožno zvukove seoskog zvona.

»No što je to? Zar je pogreb? Zašto zvoni tako tužno, kao da zvoni posmrtno zvonce?« pomisli, digne se i pođe dalje, da malo zatim zakrene u selo.

Sa srcem, koje je nemirno kucalo, pođe prema onome mjestu, gdje je imala biti njegova kuća. Žuri, gleda, no nikako da je prepozna. I protare oči, pođe do kraj sela i opet se vrati, no kuće nema, pa nema. Tu pred ovim starim orahom stajala se njegova kuća, no tu je danas druga velika, krasna kuća, dva puta veća od njegove. Mora da je ipak zaboravio! Ta 20 godina skoro nije ga tu bilo! Dvadeset godina... I kao da je tek sada razabrao, koliko je to mnogo godina... cijeli vijek... sav se strese...

Napokon se odluči i pokuca na prozor susjedne kuće. Tu bi morao biti dom susjeda Tome Brkića. Lavež pasa odazove se, a kroz prozor pomoli glavu jedan starkelja.

»Tko je Božji?« upita dobroćudno.

»A vi ste čika Tomo? Pomoz Bog i dobra vam večer!« veselo ga pozdravi putnik.

»Tko si, sine? Istina oči su mi slabe, no niti glasa ti ne prepoznajem.«...

»Ja, ja sam... Vinko Crnković. Zar me se više ne sjećate?«...

Starac ustuknuo preplašen, povuče glavu unutra, prekrsti se te učini kretnju, kao da će zatvoriti prozor.

»Ali Čika Tomo, čekajte čas, ako znate, što je Bog! Ne mogu da prepoznam svoje rođene kuće. Tu, gdje bijaše moja kuća, stoji danas cijeli dvor, ne ufam se ući. Zar su moji prodali kuću, odselili se, što li se s njima dogodilo?«

Starac izbuljio oči u došljaka i još uvijek ne vjerujući upita:

»Ma jesi li to zbilja ti, Vinko, sin mog prijatelja Mate Crnkovića?«

»Da, ja sam to. U jednom okršaju u Karpatima zarobili me Rusi i otjerali daleko u sibirsku stepu. Tamo gotovo podivljah. Radio sam poput roba. Izgubio sam znanje o vremenu, nikakve vijesti nisu nam dolazile — ni znao nisam da je rat dovršen. Saznao sam to pred godinu dana i odonda sam se spremao na bijeg. Bijeg mi je uspio, no uz koliko patnja, muka, gladi i žeđe, to znadem samo ja. I evo me napokon u mojoj domovini. A sada, čika Tomo, kako moji? Ta recite mi!... Skoro 20 godina dijeli me od njih. Vi ne znate, što to znači za oca, za muža...«

»Vi šutite? Čika Tomo, zaklinjem vas, smilujte se mukama mojim! Govorite... umirite me!«

I starac napokon teško istisne:

»Proglasili su te mrtvim, sinko!«

»Što zato, ja sam evo ipak tu!«

»Ali, razumij, čovječje, sud te je proglasio mrtvim!«...

»Neka ga, čiko, ispravit će se...«

»Ali za sve si mrtav!...«

»Što zato, oživjet će me lako.«

Starac umukne, no došljak ga uhvati za desnicu, pa će zaklinjući ga:

»Ali gdje su moji... moja žena i moja djeca? Već moraju biti cijeli ljudi!«

»I za njih si mrtav...« istisne starac muklo.

Časak se došljak zapanjio i pogleda u starca zabrinuto.

»Zar su me zaboravili?« I pri tom teško spusti glavu, a težak uzdah vinu mu se iz grudi.

»Ta nisi se javljao... Žena mlada... dvoje djece... kuća... posao... Tko će joj zamjeriti!... Borila se, sirota, mnogo, plakala mnogo.. a onda se napokon odlučila...«

Došljak je obezumljen gledao u starca.

»O kome to govorite, čiko?... Jao, zar o mojoj Janji?... Zar...:«

Nedovrši, već kao lud poleti prema susjednoj lijepoj kući... Bilo mu je sve jasno... Za to li su ga proglasili mrtvim? Ona... Janja, koju je ljubio kao zjenicu oka svoga, ona ga je iznevje-

Za hrvatski oltar u Jerusalemu

darovali su već mnogi naši čitatelji i čitateljice po koji plemeniti dar, da se to narodno, kulturno i vjersko djelo uzmogne potpuno ostvariti. Hvala svima! Molimo i druge, da se jave ma i najmanjim prinosom, koji mogu poslati i na upravu „O B I T E L J I"

rila ... udala se za drugog kraj njega živoga? ... A djeca očuha imaju, kojih ih možda tepe i tuče, možda ih i protjeruje? ... Krv mu udari u glavu i divlji bijes ovlada njime. Maši se za džep i napipa nož. On će se osvetiti! »Osveta ... osveta!« šaptao je u divljem, očajnom bolu ... Poleti na vrata, no opazi svijetlo i pogled mu i nehotice padne na divnu sliku. On ostade nepomičan. Svladan, blijed i poražen zurio je unutra ... Oko stola stajao je njegov prijatelj Marko Blažić, muž njegove Janje, zatim Janja između dvoje mladih ljudi. Ivu, svoje mezimče, prepoznao je, a ona puna, jedra, lijepa djevojka može samo da bude njegova kćerkica Lenka, koju je u povoju ostavio. Svi su sklopljenih ruku molili iza jela, a prije spavanja. I došljak prisloni uho prozoru, da razabere drage glasove.

»Pokoj vječni daruj, Gospodine, našem dragom i nezaboravnom ocu, dobrom mužu i vjernom prijatelju, da mu bude laka sibirska zemlja! ...« pobožno se završila molitva ...

Nož ispadne došljaku iz ruke ...

»Prekasno!« zastenje bolno, mučenički.

»Ivo, Lenka, djeco moja draga! ... Ah, samo da mi vas je jednom zagrliti i blagosloviti! Ali ne! Ne bih imao više jakosti ostaviti vas ... A to mora biti, jer to traži mir vaš i sreća vaša i sreća moje Janje ...

Molite se samo i dalje za mene nesretnika, kome je usud namijenio tako gorku sudbinu ...«

I teturajući ode od prozora. I tumarao je u gluhoj noći, dok ne dođe do pustog seoskoga groblja. Tu potraži staru žalosnu vrbu, ispod koje kraj dva groba pade na koljena.

»Oče, majko, evo povratih se teškom mukom u domaju svoju. Dođoh natrag, no dođoh prekasno ... Sve je svršeno ... Ja sam sâm sa svojom tugom ... Evo me k vama, primite me!«

Stara žalosna vrba spustila je svoje grančice još niže kao da i ona plače radi preteške sudbe ovog očajnika.

A ujutro su ga mrtvoga našli na grobu njegovih roditelja. Od bola puklo mu srce ...

I dalje su molili svaku večer u kući Marka Blažića rastužena Janja, djeca i sam Marko i često uz glasan jecaj svršavali:

»Da mu laka bude hrvatska zemlja! ...«

PREPOROĐENJE

Spjevao Zv. Crnković

Ja sam veseo danas, srce mi živo bije,
I sve u meni pjeva pjesan preporođenja,
Danas sam pun nekog svetog ushićenja,
I duh mi svu radost zemnog života pije.

Savlado sam bol, što mi je srce kočio,
Odbacio sam sve osim ljubavi i radosti,
Pa sam preporođen tako ko jelen skočio
I zakliktao pjesmu života i mladosti.

Postao sam kao bezazleno dijete,
Kojem u oku blista nevinost i sreća,
Koje sluša anđelske pjesme svete,
I čija je duša puna mirisa cvijeća.

Obnovljen tako sve čari života pijem,
Okolo mene pruža se priroda nova,
Stazama cvjetnim hodim i blago se smijem
Skupljenom kolu svojih bijelih snova.

ODAKLE IZREKA „CILJ POSVEĆUJE SREDSTVA"?

Ta se izreka obično stavlja u usta talijanskom državniku Machiavelliu pa je prema tomu smisao te rečenice nazvan m a k i j a v e l i z a m. Međutim nigdje se u spisima tog glasovitog fiorentinskog tajnika ne nalazi ta izreka. Ipak je istina, da — ako ne izreka, a ono ta nauka dolazi od Machiavelija, a to se može zaključiti i po tome, što on veli u svom djelu »Principe«: »U djelima sviju ljudi, a posebno u djelima vladara, gdje nema savjetnika, kome bi se moglo tom zgodom obratiti, treba gledati na cilj. Neka dakle vladar misli na život i na održanje države: sredstva će biti uvijek držana poštenim i od svakoga hvaljena.«

B. Pascal u sedmom svom Pismu veli, da je ta izreka bit isusovačke moralke. To je međutim prava kleveta. U nijednom djelu moralne teologije njegova vremena od pisaca isusovaca ne nalazi se izražena ta nesretna nauka. Nauka katoličkih moralista je sadržana u načelu: »Kome je dozvoljena svrha, dozvoljena su mu i sredstva«, t. j. ako je slobodno težiti k nekom cilju, slobodno je i truditi se, da se taj cilj postigne. Ako je na primjer slobodno stjecati bogatstvo, slobodno je i truditi se oko stjecanja bogatstva. To ne znači, da je za obogaćivanje dozvoljeno služiti se nepoštenim sredstvima, jer nije rečeno, da dozvoljeni cilj, za koji se radi, posvećuje upotrebu svakog i n e d o z v o l j e n o g sredstva, t. j. vrijeđanje ostalih moralnih zakona, koji se ne smiju kršiti.

LJEKARNIK I LJEKARNIŠTVO

Napisao Mr. Ph. Ante Katalinić

Kod nas se ljekarništvo počelo razvijati istom otrag nekoliko decenija, pa imademo vrlo malo naučnih knjiga o ljekarništvu, a pučkih knjiga o tome nemamo baš nikakvih. Nije dakle čudo, što se opažaju i kod naše inteligencije, a pogotovu kod širih narodnih slojeva, čestoputa krivi nazori o ljekarniku i ljekarništvu.

Naš obični čovjek: seljak, trgovac pa i neki intelektualci drže ljekarnika trgovcem sa ljekarijama a ljekarnicu nekim povlaštenim dućanom. Ne shvaćaju, zašto ljekarnik imade radi toga što trguje sa ljekarijama, neki iznimni položaj; zašto su ti ljekarnički dućani vezani na ograničeni broj; zaštićeni sa državnim cjenikom pa nisu kao oni podložni konkurenciji i međusobnom natjecanju i t. d. U zadnje vrijeme to krivo shvaćanje o ljekarništvu sve više izbija, pa se traži i za ljekarništvo slobodan obrt.

Nema mnogo vremena, što je i neki liječnik bio ustvrdio, da su ljekarnici »gulikože naroda« i što sam negdje čitao nečije raspravljanje, u kojem se veli, kako je to za bolesnika sve isto, razdao mu kutiju »Aspirina« ljekarnik ili kojimudrago prodavač.

Drukčije naprotiv sudi o ljekarnici i ljekarniku intelektualac, koji dobro uoči, kakva je zamašita funkcija povjerena ljekarnici i ljekarniku u narodu obzirom na javno zdravstvo. On tada sazna, da ljekarnice nisu trgovački dućani, već zdravstveni zavodi, kojima su pod strogom odgovornošću ljekarnika povjerena na držanje i razdavanje sva ljekovita sredstva, koja naše državno ljekoslovje propisuje, da svaka ljekarnica mora uvijek u dovoljnoj zalihi imati, pa mu ljekarnik izgleda poput nekog blagajnika, koji to zdravstveno blago — ljekarije — iz svjetske trgovine stručno sabire, čuva, pazi, da se što ne pokvari, iz njih izrađuje razne pripravke i lijekove, koje razdaje bolesnom ljudstvu prama određenim zakonskim propisima.

Mnogo ima naime ljekovitih sredstava, koji dolaze u trgovinu, a da nijesu čisto i uredno kemijski sastavljeni, pa je ljekarnik dužan, da ih ispita prije uporabe. Ljekarnici dakle valja da istražuju, da li je ono, što im farmaceutska kemija šalje u ljekarnicu, pravo i uredno. Isto tako treba da je ljekarnik potpuno vješt u raspoznavanju onih lijekova, koji su proizvodi bilinstva i životinjstva. Osim toga ljekarnici imaju biti vješti u prerađivanju ljekovitih proizvoda kao i u čuvanju ljekarija i ljekovitih tvari, prema njihovoj prirodi. Dosta je spomenuti, da već samo držanje lijeka u boci drugčije boje, nego što njegova priroda traži, može prouzrokovati uslijed sunčanih zraka, da se taj lijek pokvari ili da izgubi na svojoj ljekovitoj djelatnosti.

Ljekarnik je k tomu dužan da razdade bolesniku lijek naređen od liječnika točno prema receptu, što se tiče stvari, količine, vrsti i oblika; da pripazi na eventualne liječnikove greške. Prepiše li na primjer liječnik u zabludi bolesniku veći obrok lijeka, nego li to državno ljekoslovje dopušta, pa ljekarnik to ne opazi i ne spriječi, odgovoran je za tu grešku i za njezine eventualne posljedice ne liječnik već ljekarnik. K tomu ljekarnik treba da je upućen u higijenu; da u hitnim slučajevima može priskočiti u pomoć bolesniku. Svu tu spremu ljekarnik može postići jedino marljivim praćenjem razvoja farmaceutske kemije i napretka farmaceutske struke, pa za to ljekarnik treba da uči farmaceutske nauke na sveučilištu, jer jedino na znanstvenoj podlozi može on da koristi u svojem zvanju i da odgovori neograničenom povjerenju, koje u nj postavlja liječnik i bolesnik. Nije na odmet poznata rečenica starih Kineza: »Ljekarnik, koji nabavlja i pripravlja lijekove, valja da ima dva oka; liječniku je dostatno i jedno oko, da lijek propiše, a bolesnik, koji lijek uzima, ima biti slijep.«

Ljekarnik dakle nije trgovac, već je on predstojnik jednog zdravstvenog zavoda, koji je jedini odgovoran bolesniku, da je lijek, koji je od toga zdravstvenoga zavoda primio, doista točno ono, što je liječnik bolesniku propisao, pa ljekarnik samo silom prilika igra ulogu nekakvog trgovca. Novac, koji pobire ljekarnik za prodane ljekarije, točno je određen od države u posebnom državnom farmaceutskom cjeniku. Za ustanovljenje tih cijena postoji državna taksena komisija kod ministarstva narodnog zdravlja i socijalne politike, koja ima da svagdano vodi nadzor nad time, koliko stoji dotična stvar dobivena iz svjetske trgovine. Ostavlja samo diskretnu dobit za uzdržavanje ljekarnica i ljekarnika. Kako je broj bolesnika u razmjeru prama broju stanovništva dotičnog mjesta i okolice, broj je ljekarnica ograničen.

Ljekarnice i ljekarnici u svojem stručnom djelovanju potpadaju pod strogi državni nadzor poput svih državnih ustanova, pa imade i ljekarnica, koje su državna svojina, a vode ih ljekarnici u svojstvu državnih činovnika.

ILICA 128 ILICA 128
Nabavljajte Pokućstvo
kod I. D. Opačić i Sinovi
ILICA 128 u Vlastitoj kući telefon 62-39 ILICA 128

Slika na omotu:
RASPELO
Naslikao Viktor Šipek

Svaka kuća i obitelj

koja se želi očuvati od zla nastalog kod ozlijeda kože, osipa, svrbeža, krasta, opeklina, natiska, žulja, vuka, rana od znojenja i upale kože, neka imade uvijek kod kuće ljekovitu **Bartulić mast,** koja štiti i čuva od svakog otrovanja i liječi svaku kožnu ozlijedu. Dobiva se u svakoj ljekarni. Cijena svakoj kutiji Din 10·—. Registrirano pod br. 246 od 31. X. 1934.

Ljekarna BARTULIĆ, Zagreb
DOLAC kraj Tržnice

NAŠ DOM

Dobar tek

Okrugljice od sira. Miješaj 7 dkg maslaca, 3 žumanjka, ½ kg kravljega sira, šaku žemljinih mrvica i 15 dkg brašna. Načini od toga tijesto, od kojega zatim pravi okrugljice i kuhaj ih u slanoj vodi. Kad su kuhane, ocijedi ih i poslaži na zdjelu te pospi mrvicama od žemlje prepraženima u maslacu ili masti.

Odresci od riže. Pirjaj rižu na luku. Zatim dodaj narezanih, poparenih i u mlijeku kuhanih gljiva, primiješaj malo maslaca, jedno jaje i žemljinih mrvica. Od te smjese načini odreske, umoči ih u žemljine mrvice i peci na masti.

Rižoto s gljivama. Skuhaj napola sušene gljive u mlijeku i zatim ih nareži. Na mast metni da se prži luk, pa dodaj nasjeckanog zelenog peršina, malo naribanog češnjaka, soli i na koncu narezane gljive. Umiješaj u to rižu, zalij mlijekom i pirjaj. Sve napokon stavi u pečenjaru i prepeci.

Juha od cvjetače. Veću glavicu cvjetače nareži na komadiće i skuhaj u slanoj vodi, da omekšaju. Načini svijetli zapržak od 4 dkg brašna i 4 dkg maslaca pa ga uspi u onu juhu. Zatim razmiješaj u šalici dva žumanjka, malo vrhnja i malo maslaca pa i to uspi u juhu, koju tada prokuhaj dodavši u nju još nekoliko komadića cvjetače, koje prije nisi metnula kuhati. Nosi na stol s prepraženim žemljinim kockama.

Krumpir sa sušenim mesom. Miješaj malo maslaca, dva žumanjka, soli, pa dodaj na sitne komadiće narezanog suhog mesa, a zatim kuhane krumpire, koje si narezala na tanke listiće. Još dodaj malo vrhnja i snijeg od dva bjelanjka. Duboku vatrostalnu zdjelu dobro namaži maslacem, napuni onom smjesom, poškropi odozgo rastopljenim maslacem i peci u pečenjari dok lijepo ne požuti. S. A.

Da dobiješ izvrsnu čokoladu treba 500 grama kokosove masti (Kunerol), 500 grama šećera (u prašini), 125 grama kakao, 10 grama šećera od vanilije, 3 kašike brašna i na šiljku noža tučenog cimeta. Mast raspusti, šećer prosij, onda to sve zajedno sa ostalim dobro izmiješaj. To ulij u oblik ili plosnatu posudu i postavi na hladno mjesto da smjesa otvrdne. Kod hladnijeg vremena brže otvrdne, pa se preporuča na što hladnija mjesta postaviti. Radi što boljeg ukusa dobro je još, da se primiješaju gornjoj smjesi slasne mirodije, kao orasi, lešnjaci itd. Svakako u rastučenom obliku, kako je to kod čokolada običajno. Pijo.

Majka i dijete

Ako su djeca promukla, dobro je dati im pečene jabuke, u kojima smo rastopili šećera.

Ako djetetu padne što u oko, treba mu kapnuti nekoliko kapi maslinova ulja u oko, pa će ono, što je palo u oko, izaći.

Dječja soba treba u stanu uvijek da bude na južnoj ili jugoistočnoj strani, da u nju mogu dopirati sunčane zrake, koje su djeci za zdravlje tako potrebne.

Kućni savjeti

Zlatni okviri čiste se sa vinskim octom. Vinski ocat ima to svojstvo, da pobere svu nečistoću bolje nego sva druga sredstva. Kistom ili spužvicom okvir se premaže vinskim octom a nakon 5—6 minuta čistom vodom. Ne smije se sušiti platnenom krpom, jer bi se politura obrisala; najbolje je okvire ostaviti u toploj prostoriji, da se sami osuše, pa će biti posve čisti s obnovljenim sjajem i svježim bojama.

POKUĆTVO

Kupujte dobro i jeftino sa skladišta: **Slavko Henč, Zagreb, Vlaška ul. 70b** (Nadbiskupska palača). Izrada i po narudžbi. Van Zagreba dostava autom bez troškova pakovanja.

Oglas registr. pod S. Br. 1753 od 17. XII. 1935

Dječja kolica

dječji kreveti i sve ostalo željezno i mjedeno pokućtvo najjeftinije kod

FILIPA BAUMA

DEŽMANOVA 2 — PROLAZ TUŠKANAC

DOGAĐAJI

24. veljače: Češkoslovački ministar predsjednik Hodža otputovao iz Beograda. — Pruski ministar predsjednik Göring u Varšavi.
25. Gil Robles ostaje vođa katolika u Španiji. — Japan i Njemačka protiv francusko-ruskog saveza.
26. U Japanu vojnička pobuna te su ubijeni neki ministri.
27. Njemačka vodi doduše protirusku politiku, ali daje boljševicima 3 miljarde kredita. — U Japanu buntovnici svladani. — U francuskom parlamentu ratificiran savez Francuske i Rusije sa 354 protiv 163 glasa. — Skupština Jeronimskoga Književnog Društva u Zagrebu.
28. U vezi s pobunom u Japanu govori se, da će između Japana i Rusije doći već za mjesec dana do rata. — Talijanska vojska, koja u Abesiniji broji 300.000 Talijana i 350.000 urođenika pobjeđuje dalje Abesince.
29. Hitler nudi savez Francuskoj, ali ona traži troje od Njemačke: povratak u Ligu Naroda, ograničenje naoružanja i priznanje podunavskog uređenja. — Za ljeto se sprema u Londonu velika svjetska manifestacija za mir.

HERSAN CAJ

Djeluje dobro kod obolenja želuca, jetara i bubrega.

Pomaže kod arterioskleroze i hemoroida

Olakšava muke i boli kod reumatizma i kostobolje

Ublažuje obolenja kod mjesečnog pranja i mijene

Odstranjuje smetnje od debljanja i čini vitkim

Dobiva se u svim apotekama

RADIOSAN, ZAGREB

Dukljaninova 1.

Reg. S. br. 19834/1933.

ČUDNE ZGODE I NEZGODE

ČIKE DOBRIJANA U ABESINIJI

22.

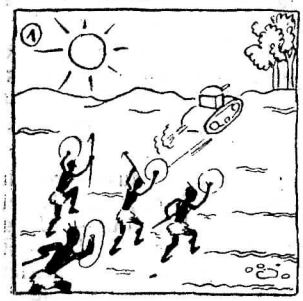

Juri Dobrijan u tanku, a abesinski crnci za njim. Viču, da stane, hoće da ga stignu, ali badava.

Došao tank do šume i zaletio se u nju, kad gle doleti s druge strane iznenada talijanski aeroplan.

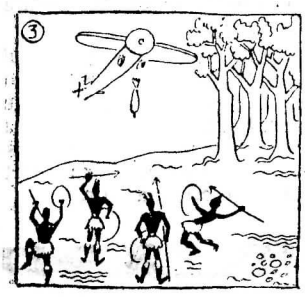

Stali crnci i ne znaju, da li sada da idu dalje za čikinim tankom ili da bježe od talijanskog aeroplana.

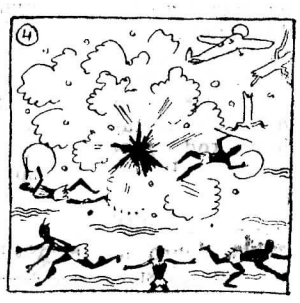

I dok tako oni stoje, najedamput tres! Pade iz aeroplana bomba, praska stabalje šume, a crnci udarili u dreku.

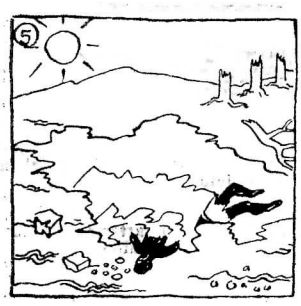

Odletio aeroplan, otkud je i došao. Razbježali se i crnci, kojima je ostala živa na ramenu glava. Samo nekima, koje je zatrpala zemlja, vire noge i glave ispod kamenja, koje je razrovala bomba.

A čika zašao daleko u šumu. Čuo je i on prasak bombe, pa stao, da vidi, šta će sad biti. Ništa. Tišina. Sjedi on na tanku i zapalio lulu zadovoljan, što se riješio crnačke potjere.

(Nastavit će se.)

Šport

SVRŠETAK POKALNIH I POČETAK PRVENSTVENIH UTAKMICA Z. N. P-a.

Utakmice za pokal Zagrebačkoga nogometnog podsaveza (Z. N. P.) završene su. U finalu su se sastali stari protivnici Hašk i Građanski.

Konačna utakmica svršila je sretnom pobjedom plavih (Građanski) nad crvenima (Hašk), koji su s 3 : 2 otpravili Hašk u Maksimiru, iako su ovi potonji vodili već s 2 : 0! Građanski je svojom pobjedom osvojio ukusan pehar, koga je Z. N. P. darovao pobjedniku ovih igara.

Prema propozicijama Jugoslavenskoga nogometnog saveza počele su i kod nas prvenstvene utakmice Z. N. P.-a. Pobjednik tih igara trebao bi se takmičiti u igrama sa državno prvenstvo, iako će se zagrebački klubovi, kao i splitski Hajduk, izgleda u znak protesta apstinirati od tih utakmica, jer po sistemu odigravanja državnog prvenstva od zagrebačkih klubova (kao i od beogradskih) može ući u igre za prvenstvo države samo jedan klub, kao i u Kragujevcu, Banjaluci, Skoplju, Sarajevu, itd., t. j. u igre za državno prvenstvo ulaze samo prvaci pojedinih nogometnih podsaveza. Tako će se po ovom sistemu odigravanja državnog prvenstva dogoditi, da će u njemu sudjelovati prvak skopskog i kragujevačkog nogometnog podsaveza, a Hašk (ako uzmemo da će Građanski biti prvak Z. N. P.-a) i Concordia, odnosno Jugoslavija i Bask (ako uzmemo, da će prvenstvo beogradskoga loptačkog podsaveza osvojiti B. S. K.) ne će! Jasno je, da će to umanjiti interes za igre državnog prvenstva.

Dosad odigrane utakmice za prvenstvo Z. N. P.-a donijele su nekoliko iznenađenja. (Hašk—Šparta 1:1 i Slavija (Varaždin)—Hašk 3:0!) Ostali rezultati ne iznenađuju (osim Hajduka): Građanski—Slavija (Varaždin) 2:1, Concordia—Hajduk 7:1, Građanski—Hajduk 9:1, Concordia—Šparta 1:1.

Iduće nedjelje nastavljaju se prvenstvene utakmice Z. N. P.-a.

vp.

Igre

»Šabac vrabac koj' moj drug«. Za ovu igru treba da bude mnogo igrača. Igra se ovako: Jedan igrač stane naprijed, a drugi se svi za njim poredaju u dvored. Kada se svi poredaju, onda onaj, koji je sprijeda, zaplješče rukama i poviče: »Šabac vrabac koj' moj drug.« Tada zadnja dva igrača sa dvoreda polete jedan s jedne, a drugi s druge strane dvoreda i nastoje da se opet sastanu. Ali i prednji igrač mora nastojati da jednog od te dvojice uhvati. Ako prednji igrač uhvati jednoga, onda s njim stane pred dvored, a onaj treći mora ići na njegovo mjesto da viče i hvata, kao što je on prije radio. No ako se zadnja dvojica sastanu, idu naprijed pred dvored, a prvi igrač mora iznova da viče i hvata.

Ilustrovani tjednik „Obitelj" izlazi svake nedjelje. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji" Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536 „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Deželićeva ul. 2.

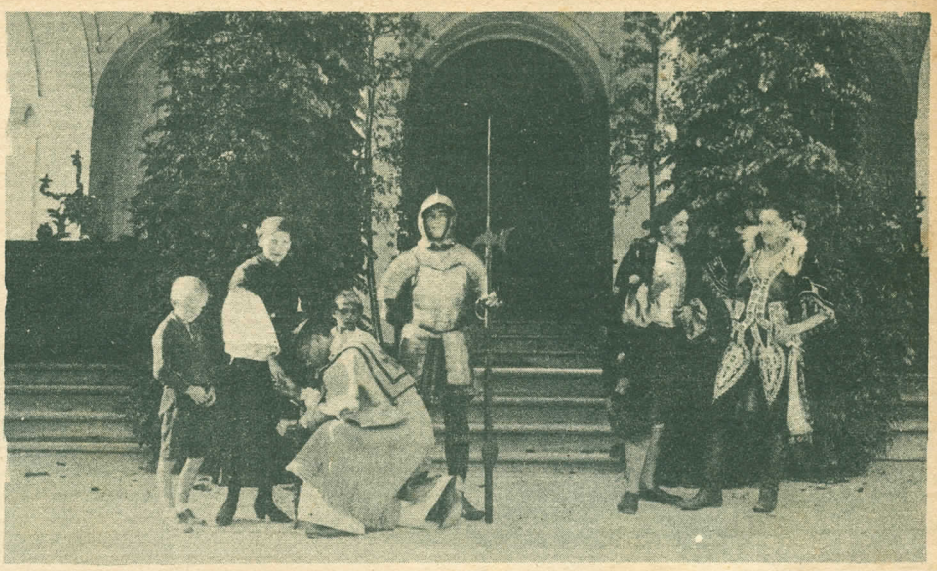

PRIZOR IZ „ČOVJEKA“: DUŽNIK I NJEGOVA OBITELJ

HOFMANSTALOV „ČOVJEK“ U NAŠICAMA

prikazan pred dvorom grofa Pejačevića, režirao o. Osvald Toth, franjevac

Lijevo:

1. Čovjek, drug i prosjak — 2. Čovjek i njegovo Milovanje — Čovjek i Mamon — 4. Čovjek i njegova majka

Dolje:

NA GOZBI SE UKAZUJE SMRT

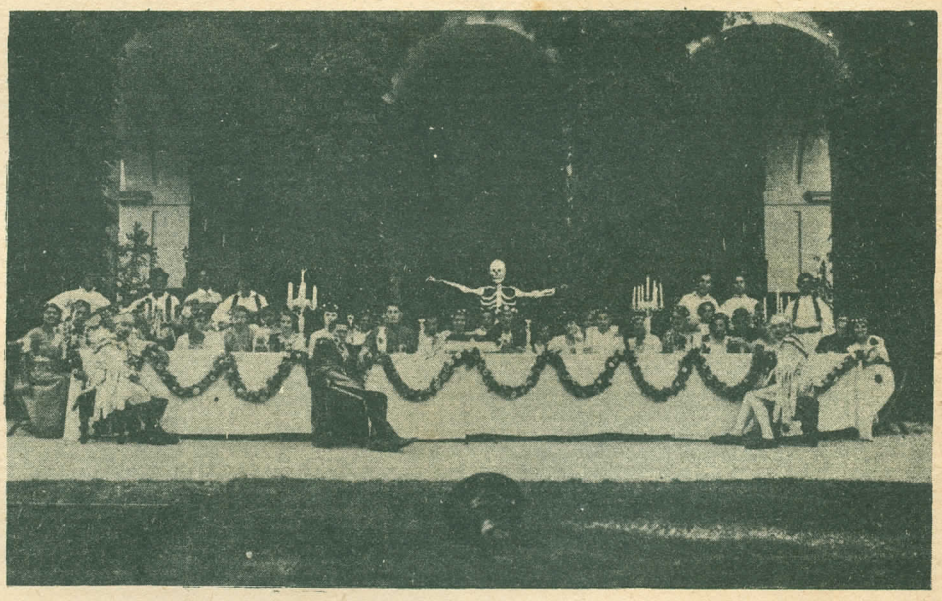

Dolje:

PRIZORI IZ GLUME „U POSLJEDNJI ČAS“ OD POSTRUŽINA,

prikazane u Jeronimskoj dvorani u Zagrebu 8. XII. i 12. I.